

Vedtatt av landsmøtet mars 2011

Klima

Global oppvarming er ikke bare et spørsmål om hva som kan skje i framtida. Prosessen er allerede i gang. Problemet er utslipp av klimagasser. Global oppvarming fører til havnivåstigning og ekstremvær og vil ramme særlig fattige land. Begrensning av global oppvarming vil også i Norge kreve store investeringer i klimatilpasningstiltak. For å hindre katastrofale klimaendringer må den globale oppvarmingen holdes under + 2 grader Celsius.

Det er stor enighet om at klimagassutslippene må reduseres og at Norge må forplikte seg til dette. I Stortingets klimaforlik forplikter Norge seg til å redusere klimagassutslippene med 30 prosent fram til 2020 – totredeler av disse utslippene skal tas i Norge. Dersom målene fra klimaforliket skal nås, må det iverksettes tiltak for å redusere utslippene i industrien, transportsektoren og petroleumsvirksomheten som står for størstedelen av de norske klimagassutslippene. Blant virkemidlene er fangst av CO₂, økte drivstoffavgifter, overgang til 2. generasjons biodrivstoff, elbiler, bruk av sertifikater og overgang fra fossile innsatsstoffer og brensel til trekull og biomasse i industrien. Transportutslippene kan snart stå for en betydelig reduksjon ved at bilparken legges inn til plugginn-hybrider. Nye batterier gir mulighet for bruk av mer strøm fra nettet = 70 prosent av kjøringen på strøm. Omlegging fra transport på vei til jernbane vil også være et riktig virkemiddel.

Fornybar energi er nødvendig for å nå klimaforlikets mål på 15 - 17 millioner tonn. Erstatning av forbruk av olje, elektrifisering av sokkelen og fornybar el i transport vil bety en reduksjon på inntil 13 millioner tonn.

Norge har et stort potensial til å produsere store mengder fornybar energi. Den teknologien som står nærmest til å ta i bruk er vannkraft, landbasert vindkraft, og på sikt vindkraft offshore. Forskning på andre typer fornybar må også være et satsningsområde. Innføringen av avtalen om grønne sertifikater med Sverige er et riktig virkemiddel for å realisere dette potensialet.

Utfordringen vi står overfor nasjonalt er at vi skal redusere energiforbruket og øke andelen fornybar energi. EUs 20/20/20-program forutsetter at også Norge skal produsere mer ren fornybar kraft og at vårt kraftoverskudd skal eksporteres til kontinentet. EUs program forutsetter også at norsk vannkraft skal virke som svingkraft for deres vindkraftproduksjon. Om dette realiseres, kan det føre til økt strømpris og reduser den nasjonale kontrollen over vannkrafta.

I følge en rapport fra FNs miljøprogram er energieffektivisering i bygg ett av verdens viktigste klimatiltak. Norske næringsbygg og boliger har et energiforbruk på ca 80 TWh i året, 60 TWh av dette er elkraft. Nye tekniske løsninger innen styring av lys og varme kan løse noe av dette. Etterisolering av gamle bygg og bygging av passivhus og nullenergihus er andre tiltak. For å få til dette må Enova mer på banen ved at myndighetene bevilger mer penger som igjen kan stimulere til å ta i bruk disse tiltakene. Det er ikke god klimapolitikk å erstatte elektrisitet basert på vannkraft med andre energibærere i norske bygg slik f. eks Plan- og bygningslovens forbud mot elektrisk oppvarming av bygg over 500 m² gjør.

IKT-sektoren kan bidra til reduksjon i klimagassutslipp på flere vis. Sektoren står selv for utslipp og kan redusere disse ved å redusere energiforbruket til produksjon og drifting av utstyr. Men viktigere er at riktig bruk av IKT kan redusere de globale klimagassutslippene betydelig, mer enn sektorens eget forbruk. IKT i industrien reduserer energiforbruket ved bedre styring av industrielle motorer og prosesser, og ved automatisering. I transportsektoren reduserer bruk av IKT utslipp av klimagasser gjennom bedre logistikk, optimalisering av persontransport, ved å erstatte fysiske møter med videokonferanser og ved overvåking, planlegging og simulering av transportsystemer og – behov. På bygningssiden gir bruk av IKT smarte bygninger og bedre logistikk, og innen kraftforsyningen smart nett og mer effektiv produksjon. For å legge til rette for dette, må myndighetene bidra med reguleringer, avgifter og infrastruktur som fremmer bruk av IKT.

Rettferdig omstilling

Internasjonale avtaler er viktig for å redusere de globale klimagassutslippene, og en videreføring av Kyoto-avtalen må på plass raskest mulig.

Industrilandene som i størst grad har stått for og tjent på utslippene, må bære de største kostnadene. Omstillingene som må gjennomføres må være rettferdige. Uten bred sosial mobilisering, både i nord og sør, vil kostnadene bli forsøkt påført folk flest, mens mektige økonomiske interesser går fri. Utviklingslandene må få mulighet til å utvikle sin økonomi og sine samfunn. For å gjøre en rettferdig samfunnsforandring mulig, trenger vi både utviklings- og sosiale fond – samt fri teknologioverføring til land i sør.

Bruk av biodrivstoff til erstatning for fossilt er en besnærende tanke. Men biodrivstoff krever store dyrkingsarealer. Det oppstår konflikt om jorda skal brukes til biodrivstoff eller matproduksjon med det resultat at matpriser presses opp. På lang sikt kan konsekvensene bli katastrofale for millioner av mennesker verden over. Biodrivstoff basert på trevirke må utforskes. Det kan bli et supplement for å få et lavutslippssamfunn.

Omstilling og reindustrialisering

Skal vi redde klimaet trengs det sterkere politisk styring. Vi trenger en offensiv næringspolitikk med en planmessig og systematisk forskyvning av investeringer fra fossile energikilder til fornybare. Vi trenger en omstilling av eksisterende industri og en reindustrialisering basert på fornybar energi. Vi trenger en massiv satsing på kollektive transportformer. Vi trenger en helt ny areal- og byplanlegging der hensynet til miljø og klima står sentralt. Vi trenger styrking av forskning og utvikling, av innovasjon og kompetanseutvikling. Vi må gjøre det som er nødvendig for å nå de mål som FNs klimapanel har skissert, inkludert et samfunn med mer kortreist produksjon.

Omstilling til et miljømessig bærekraftig samfunn har mange fordeler. Tusener av nye arbeidsplasser innen kollektivtrafikk, fornybar energi og bærekraftig industri kan bli skapt. En reduksjon av klimagasser vil gi mindre forurensede arbeidsplasser og lokalsamfunn. En bærekraftig bruk av ressursene vil legge grunnlaget for nedkorting av arbeidstida og dermed mer fritid. Mindre stress, press og psykisk belastning vil være en viktig effekt av en slik utvikling. Sist, men ikke minst, vil det avgjøre livsvilkårene for framtidige generasjoner.

Den store faren med klimaendringer er at man kan krysse en grense hvor situasjonen blir selvforsterkende utenfor menneskelig kontroll. Ismeltinga får ikke bare havet til å stige. Isen ved polene, på fjell og isbreer fungerer som speil for sola og uten isen vil planeten absorbere mer varme. Milliarder av tonn med frossen metan som i dag er innelukket i permafrost, kan sive ut. Sannsynligvis vil også antall skogbranner øke og temperaturen i verdenshavene stige.

Alternativene er enkle, men de krever politisk vilje og mot. Høy bevissthet om klimaspørsmål i samfunnet er viktig, men å tro at enkeltmennesket som forbruker skal redde kloden er et feilspor.

Dagens økonomiske vekst, og den pågående rovdriften på ressurser, er en innebygd del av den kapitalistiske økonomien. Et snevert fokus på miljøpolitiske enkeltsaker vil derfor ikke være tilstrekkelig. Klimakampen må settes inn i et bredere politisk perspektiv. Det kreves og forventes at det i politiske demokratier inngås langsiktige tverrpolitiske forlik som muliggjør nødvendige miljøtiltak. En systemkritisk tilnærming er nødvendig. Vi trenger økt demokratisk styring av økonomien. Så vel klimakrisa som den økonomiske krisa, representerer sånn sett ikke bare en trussel, men også en mulighet for å kjempe gjennom viktige og nødvendige samfunnsmessige endringer. Den interessebaserte, politiskideologiske kampen må gjenreises.